

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt over het optreden van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost bij zijn aanhouding op 18 juli 2008. In dit verband klaagt hij er met name over dat één of meer ambtenaren van voormeld politiekorps:

- hem met twee handen hebben geduwd, terwijl hij zijn verhaal wilde doen;
- hem op hardhandige wijze in de boeien hebben geslagen en dat deze veel te strak zaten waardoor hij letsel heeft opgelopen;
- hem hebben aangehouden voor zijn eigen veiligheid en dat een psychiater met hem heeft gesproken;
- hem niet, nadat hij in vrijheid was gesteld, naar huis hebben teruggebracht, terwijl zij dit wel hadden toegezegd aan zijn buurman.

Daarnaast klaagt verzoeker erover dat voornoemd korps tot het moment dat hij zich tot de Nationale ombudsman wendde zijn klacht, die het korps via de Nationale ombudsman op 8 augustus 2008 ontving, niet heeft behandeld.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker leeft al jaren in onmin met zijn burens. Na een melding van een burenruzie door een buurman gingen twee politieambtenaren van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost (verder te noemen: het korps) op 18 juli 2008 naar het adres van verzoeker. De betrokken politieambtenaren Me. en Ma. troffen verzoeker en zijn buurman de heer J. op straat aan.
2. De politieambtenaren besloten door de partijen te scheiden escalatie te voorkomen. Politieambtenaar Ma. heeft zich bezig gehouden met verzoeker en Me. hield zich bezig met de buurman.
3. Even later is verzoeker op grond van artikel 2 van de Politiewet door Ma. aangehouden. Vervolgens is hij door Ma. geboeid, waarbij verzoeker kneuzingen heeft opgelopen. Hierna is hij door Ma. en Me. in de politieauto geplaatst.
4. Verzoeker is overgebracht naar het politiebureau aan de Aalsterweg in Eindhoven. Op het politiebureau hebben de politieambtenaren de hulp van de Crisisdienst ingeroepen. Verzoeker werd gezien door een psychiater en een sociaal psychiatrisch verpleegkundige.

5. Verzoeker klaagde op 29 juli 2008 bij de Nationale ombudsman over de gebeurtenissen van 18 juli 2008. Omdat de klacht nog niet door de beheerder van het korps was behandeld, stuurde de Nationale ombudsman op 7 augustus 2008 de klacht door.

6. In het kader van de klachtbehandeling werd verzoeker verschillende malen uitgenodigd op het politiebureau. Verzoeker maakte van deze mogelijkheid geen gebruik. De klachtbehandelaar liet verzoeker op 18 december 2008 weten de klacht niet verder in behandeling te nemen.

7. Op 2 april 2009 heeft de Nationale ombudsman de korpsbeheerder verzocht de klacht weer in behandeling te nemen, omdat de weigering van verzoeker een gesprek met de politie aan te gaan geen reden is om een klacht buiten behandeling te stellen.

8. De korpsbeheerder liet op 7 april 2009 weten de klacht weer in behandeling te nemen.

9. Op 26 juni 2009 werd de klacht door de heer L., netwerkinspecteur van politiebureau Eindhoven Gestel, informeel afgehandeld. De heer L. deelde mee dat de klacht vervolgens ter beoordeling aan de korpsbeheerder zou worden voorgelegd.

10. Een medewerkster van de politie liet de Nationale ombudsman weten dat de klachtencommissie de klacht in behandeling zou nemen. Op 27 augustus 2009 zou de zaak op een hoorzitting behandeld worden.

Aangezien de Nationale ombudsman deze datum te ver in de toekomst vond liggen, heeft hij op 14 juli 2009 besloten een onderzoek naar de klacht in te stellen. Intussen heeft de klachtencommissie advies uitgebracht, waarna de korpsbeheerder op 3 september 2009 de klacht heeft afgehandeld.

I. De gebeurtenissen op 18 juli 2008

Bevindingen

1. Verzoeker stelt dat op 18 juli 2008 plotseling de buurman voor zijn deur stond. De buurman trok verzoeker zijn huis uit. Een buurman heeft toen de politie gebeld. Toen de politie ter plaatse kwam en verzoeker zijn mening wilde geven, werd hij door een agent met twee handen hard de tuin ingeduwd. Hij moest op een gegeven moment opstaan, zich omdraaien en hij werd in de boeien geslagen. Verzoeker zei dat hij zonder boeien ook wel mee wilde gaan, maar deze opmerking werd door de agenten genegeerd. Onderweg heeft verzoeker een paar keer aangegeven dat de boeien te strak zaten; hier werd wederom niet op gereageerd door de politieambtenaren. Verzoeker kan er niet bij dat hij is aangehouden vanwege zijn en andermans veiligheid. De dokter en de psychiater die later bij hem zijn gekomen wilden hem gek verklaren.

Een agent zou tegen een buurman gezegd hebben dat verzoeker weer thuis zou worden gebracht. Deze toezegging is door de politie niet nagekomen, stelt verzoeker.

2. In de mutatie, opgemaakt door Me. en Ma. op 18 juli 2008, is het volgende vermeld:

"Bij J. is het emmertje vandaag vol geraakt, hij heeft verzoeker uit zijn huis getrokken. Dit naar aanleiding van het kloppen op de muur met een hamer, terwijl zijn kinderen lagen te slapen. Dit is iets wat al een hele lange tijd speelt, en wat voor veel overlast zorgt bij beide burens. Verzoeker denkt dat hij wordt afgeluisterd, en dat de burens hem treiteren door op leidingen te tikken en lucht in zijn woning te pompen.

Om deze zaak niet verder te laten escaleren is verzoeker aangehouden terzake artikel 2 van de Politiewet.

Crisisdienst laten komen. Na een vrij lang gesprek met verzoeker tot de conclusie gekomen dat zij op dit moment niet genoeg gronden hebben om hem verplicht op te laten nemen. Verzoeker is tijdelijke opvang aangeboden maar hier had hij geen behoefte aan. Crisisdienst heeft het vermoeden dat deze man inderdaad erg in de war is, tegelijkertijd is hij erg behoudend in zijn antwoorden en is hij zich heel bewust van wat hij vertelt, zodat hij niet in de fout gaat.

Tijdens de aanhouding van verzoeker gaf hij enig verzet. Hierdoor heeft hij kneuzingen opgelopen aan zijn polsen."

3. In het rapport van 22 juli 2008 van dr. H., psychiater en sociaal verpleegkundige He., werkzaam bij de Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven en de Kempen (GGzE) die door de politie vanwege de gebeurtenissen van 18 juli 2008 is gevraagd om het toestandbeeld te beoordelen, is het volgende vermeld:

Specifieke bevindingen

"Cliënt is opgepakt door de politie na melding van overlast door burens. Cliënt is al sinds 2004 bekend bij de politie in verband met paranoïde gekleurde aangiften over de burens. Politie overhandigde een brief uit 2007 die doorspekt is met bizarre waanachtige ideeën ten aanzien van de burens. Cliënt zelf is in het beoordelingsgesprek gedurende één uur in staat geen enkele psychotische uitspraak te doen. Ook geconfronteerd met zijn eigen brief en de psychotische interpretatie van de inhoud blijkt cliënt correct afwerend en wenst geen bemoeienis. Eerder was cliënt enige tijd in contact met bemoeizorg, die echter de casus gesloten hebben omdat geen contact(groei) ontstond.

Voorlopige conclusie

Er lijkt sprake van al jaren bestaande paranoïde waanstoornis bij alleenstaande 67-jarige man, die inmiddels geleerd heeft zijn waanachtige overtuigingen te verzwijgen met

hulpverlening."

Beoordeling op het politiebureau

"(...)

Gelet echter op de explosieve situatie in de buurt en de al lang lopende overlast werd cliënt ter beoordeling meegenomen naar het bureau. Cliënt meent dat de burelen al jarenlange peesterijen uithalen. Dit door gaten in zijn muur te boren en apparaatjes daarin te plaatsen die van afstand bediend worden. Geluidsgolven worden de woon- en slaapkamer ingezonden wat een druk zou geven op zijn oren. De telefoon wordt afgeluisterd, de radio wordt bewust verstoord, er wordt lucht in zijn afvoer gepompt wat voor een tikkend geluid zorgt. Dit alles zou een complot betreffen nadat cliënt zes advocaten en twee huisartsen voor het tuchtrecht daagde tijdens zijn echtscheiding.

Cliënt is zeer verontwaardigd over de handelwijze van de politie. Zijn polsen zijn gezwollen en bekrast ten gevolge van de handboeien.

Voorlopige conclusie

67-jarige man met obsessief compulsieve trekken die al sinds 2004 klachten indient over zijn burelen waarin hij spreekt over kloppen, afluisteren via gaatjes in zijn muren en dergelijke en bij wie we een paranoïde waanstoornis vermoeden; echter in contact houdt hij extreem de controle over wat hij zegt zodat we geen psychotische gedachteninhoud te horen krijgen. Er is wel gevaar, cliënt roept agressie van omgeving op.

Cliënt stelde vervolcontact met de GGZ niet op prijs en kon gaan voor wat betreft de politie."

Het advies van Commissie voor de politiekklachten regiopolitie Brabant Zuid-Oost

4. De Commissie overweegt dat het conflict op 18 juli 2008 is geëscaleerd en dreigde uit te lopen op een handgemeen. Klager is op dat moment aangehouden op grond van artikel 2 van de Politiewet. De Commissie stelt dat het optreden door de politie in het kader van hulpverlening was en er geen sprake was van een strafrechtelijk traject. De inschakeling van de crisisdienst staat deze benadering.

Gelet op de gemoedstoestand van klager is besloten om de crisisdienst van de (Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven) GGzE in te schakelen. Na bestudering van het dossier en op basis van de daarop verstrekte toelichting is de Commissie van mening dat het zeer denkbaar is dat er enig duwwerk in een tumultueuze situatie heeft plaatsgevonden. Dit is niet per definitie ongeoorloofd, zeker niet als daarbij de bedoeling voorop staat om de gemoederen op straat te kalmeren.

Met betrekking tot het boeien is de Commissie van mening dat de Ambtsinstructie hierbij in acht is genomen. Daarbij is niet gebleken van een bewust strak aanleggen van de handboeien. De Commissie haalt hierbij aan dat een betrokken ambtenaar heeft verklaard dat hij het gênant vond om een man van die leeftijd te moeten boeien. Gezien het verleden acht de Commissie het inschakelen van de GGzE een zorgvuldige benadering van het incident. De betrokken ambtenaren ontkennen toegezegd te hebben om klager na zijn vrijlating weer naar huis te brengen. De Commissie heeft geen reden om aan deze verklaring te twifelen.

Binnen het korps bestond er onduidelijkheid omtrent de te hanteren vorm- en registratievoorschriften in geval van optreden in het kader van hulpverlening; een nieuwe werkwijze van registratie, ingaande 15 december 2008, zou deze onduidelijkheid moeten wegnemen. De gebrekkige administratie heeft tot gevolg gehad, dat niet meer te achterhalen valt, of bovenbedoelde vormvoorschriften in acht zijn genomen. De Commissie acht dit een onvolkomenheid, die de politie aangerekend mag worden. Het is de Commissie niet gebleken van gronden of omstandigheden die de klacht zouden kunnen rechtvaardigen.

Het oordeel van de korpsbeheerder

5. De korpsbeheerder vond de klacht niet gegrond en verwees daarbij naar het advies van de Commissie. Hij merkte hierbij op dat de gebrekkige registratie van het politieoptreden op 18 juli 2008 een tekortkoming is, die de politie aangerekend mag worden.

De verklaringen van de betrokken ambtenaren

6. Betrokken ambtenaar Ma. heeft in zijn schriftelijke verklaring die de Nationale ombudsman op 2 december 2009 ontving het volgende verklaard:

"Bij aankomst hebben mijn collega en ik de aanwezige partijen aangesproken. Er was een conflict tussen de klager en zijn beide burens aan weerskanten, waarbij de spanningen inmiddels hoog opgelopen waren. Wij besloten de partijen te scheiden, om escalatie te voorkomen.

Ik ben met de klager zijn voortuin ingelopen en daar werd hij in mijn aanwezigheid steeds agressiever en begon hij naar mij toe wartaal uit te slaan. Daarom heb ik op enig moment besloten om de man aan te houden, voor zijn en andermans veiligheid, teneinde hem te laten schouwen door de crisisdienst.

Klager wilde niet mee. Hij liet zich niet door mij aan de arm meevoeren - een oude man boei ik normaal gesproken niet. Nadat klager om zich heen begon te slaan en te schoppen, besloot ik toch om hem de handboeien aan te doen. Ik heb de handboeien   n voor   n aan zijn polsen aangeslagen en om dat te doen hem eerst stevig vastgepakt en daarna de tweede pols er met kracht bijgedraaid. Bij iemand die zich daartegen verzet doet dat

ongetwijfeld pijn. Samen met mijn collega hebben we de klager in ons dienstvoertuig geplaatst. Ik moest hem ook toen met kracht dwingen om in onze auto te stappen".

Betrokken ambtenaar Me. verklaarde in zijn schriftelijke verklaring die de Nationale ombudsman op 2 december 2009 ontving, het volgende:

"Ik heb me verder met de burens bezig gehouden. Ik herinner me nog dat die man flink opgewonden was, erg vervelend, recalcitrant. Ik kan me wel herinneren dat we de klager geboeid in ons dienstvoertuig hebben geplaatst."

7. Verzoeker reageerde op de reactie van de korpsbeheerder en de verklaringen van de betrokken ambtenaren op 12 maart 2010.

Beoordeling

8. In artikel 2 van de Politiewet staat de taak van de politie omschreven: het is de taak van de politie om de rechtsorde te handhaven en om hulp te verlenen aan hen die deze behoeven (zie Achtergrond, onder 1.1.).

De hulpverleningstaak wordt nader ingevuld in de artikelen 24 en 25 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar (zie Achtergrond, onder 2.1.). Uit artikel 25 van de Ambtsinstructie volgt dat de politieambtenaar er zoveel mogelijk zorg voor draagt dat personen die door drankgebruik, dan wel door andere oorzaken, onmiddellijk gevaarlijk zijn, hetzij voor de openbare orde, veiligheid, of gezondheid, hetzij voor zichzelf, op de meest geschikte wijze van openbare plaatsen (...) worden verwijderd. De politieambtenaar draagt deze personen over aan het eigen zorgkader, voor zover de omstandigheden dit toelaten. Zij kunnen bij het ontbreken van opvangmogelijkheden elders, bij wijze van hulpverlening, op het politie- of brigadebureau worden ondergebracht, indien dit nodig is voor hun bescherming en dit niet tegen hun wil geschiedt. Voor personen waarvan bekend is dat zij geestelijk gestoord zijn of die geestelijk gestoord lijken, waarschuwt de politieambtenaar een arts.

Ten aanzien van de aanhouding en het duwen

9. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op persoonlijke vrijheid is gewaarborgd in de Grondwet en in internationale verdragen (zie Achtergrond, onder 3.1 en 4.1.). In de wet is geregeld in welke gevallen de overheid een burger zijn vrijheid mag benemen. Zo bieden de artikelen 53 en 54 Wetboek van Strafvordering een wettelijke basis voor de aanhouding van een verdachte (zie Achtergrond, onder 5.1.).

Om een persoon te kunnen aanhouden dient deze persoon te kunnen worden aangemerkt als verdachte van het plegen van een strafbaar feit (zie Achtergrond, onder 5.2.).

10. Het recht op onaantastbaarheid van het lichaam is neergelegd in artikel 11 Grondwet, waarop bij of krachtens de wet beperkingen kunnen worden gesteld (zie Achtergrond, onder 4.2.). Ook in artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) (zie Achtergrond, onder 3.2.) is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet. Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam. Op grond van artikel 8, eerste lid, Politiewet (zie Achtergrond, onder 1.2.) is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste). Aan het gebruik van geweld dient zo mogelijk een waarschuwing vooraf te gaan.

11. In dit geval is de politie opgetreden in het kader van haar hulpverleningstaak. Dit betekent dat het optreden niet in het teken stond van de strafrechtelijke handhaving van de openbare orde. Verzoeker werd niet verdacht van een strafbaar feit en daarom niet rechtens van zijn vrijheid beroofd. Daarom was hij geen verdachte in de zin van het Wetboek van Strafvordering. In deze context kan niet gesproken worden van de strafrechtelijke term 'aanhouden'; een betere term zou in dit geval volgens de Nationale ombudsman zijn 'meenemen'.

Uit artikel 25 van de Ambtsinstructie volgt dat de politie personen aan wie zij hulp verleent, overdraagt aan een eigen zorgkader. Bij het ontbreken daarvan kan een persoon worden ondergebracht op een politiebureau. Voor het onderbrengen op het bureau gelden echter twee voorwaarden:

het moet nodig zijn voor de bescherming van de betreffende persoon;

het mag niet tegen hun wil geschieden.

Politieambtenaar Ma. heeft verklaard dat verzoeker zich hevig verzette. Me. verklaarde dat verzoeker zich vervelend en recalcitrant gedroeg. Ma. verklaarde verder dat verzoeker niet mee wilde. Nadat verzoeker begon te schoppen en te slaan deed Ma. hem de boeien om. Verzoeker is ook met kracht in de auto gedwongen.

Uit deze verklaringen en uit de verklaring van verzoeker blijkt dat hij niet uit vrije wil met de betrokken ambtenaren is meegegaan. Het boeien getuigt hier mede van.

Verzoeker had op basis van de hulpverleningstaak van de politie niet tegen zijn wil mee naar het bureau mogen worden genomen. De politie is op onjuiste gronden overgegaan tot overbrenging van verzoeker naar het bureau. De politie heeft derhalve verzoekers recht op persoonlijke vrijheid onvoldoende gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

12. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat de politie verzoeker heeft geduwd toen de politieambtenaren hem mee wilden nemen naar het politiebureau en hij niet wilde. Zoals hiervoor overwogen, is de Nationale ombudsman van oordeel dat verzoeker niet meegenomen had mogen worden. Dit impliceert dat de politie hem ook niet had mogen duwen om hem mee te krijgen. Hieruit volgt dat de politie verzoekers recht op onaantastbaarheid van het lichaam onvoldoende heeft gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is daarom niet behoorlijk.

Ten aanzien van het boeien

13. Ook deze klacht moet worden beoordeeld aan de hand van het zojuist genoemde behoorlijksvereiste dat grondrechten dienen te worden gerespecteerd. Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid van de Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt (zie Achtergrond, onder 4.1.).

14. Artikel 22 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar (zie Achtergrond, onder 2.2.) geeft een ambtenaar onder bepaalde voorwaarden de bevoegdheid een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd ten behoeve van het vervoer handboeien aan te leggen (zie Achtergrond, onder 2.).

Zoals hierboven omschreven was verzoeker niet rechtens van zijn vrijheid beroofd. Bij mensen die in het kader van de hulpverlening worden vervoerd, mogen dus geen boeien worden aangelegd. Daarmee heeft de politie verzoekers recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam onvoldoende gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Ten aanzien van de toezegging van de politie

15. De lezingen over de toezegging (aan de buurman) dat de politie verzoeker na afloop thuis zou brengen, staan lijnrecht tegenover elkaar. Verzoeker stelt enerzijds dat de politie tegen zijn buurman heeft gezegd dat ze hem thuis zou brengen, anderzijds ontkent de politie dit gezegd te hebben.

In het algemeen onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel over een klacht als de verklaringen van verzoeker en de betrokken ambtenaren tegenover elkaar staan. De situatie doet zich echter niet voor indien er sprake is van omstandigheden op grond waarvan aan de ene verklaring meer waarde kan worden gehecht dan aan de

andere verklaring.

In dit geval doen zich geen omstandigheden voor op grond waarvan aan de ene verklaring meer betekenis moet worden toegekend dan aan de andere verklaring. Daarom overweegt de Nationale ombudsman dat niet vast is komen te staan of de politieambtenaren hebben toegezegd verzoeker weer thuis te brengen.

Om die reden onthoudt de Nationale ombudsman zich op dit punt van een oordeel.

Het burencnflict

16. Los van deze klachtonderdelen is de Nationale ombudsman het volgende opgevallen. De achtergrond van deze zaak is een lang slepende (buren)kwestie, waarbij verzoeker zijn burens verdenkt van allerlei kwalijke praktijken zoals het veroorzaken van tikkende geluiden, het vernielen van zijn planten in de tuin en het afluisteren en verstoren van telefoongesprekken.

Verzoeker vindt dat de politie zijn burens onvoldoende heeft aangepakt. Daarnaast heeft de politie volgens hem onvoldoende onderzoek gedaan naar de overlast. Hij heeft voorgaande jaren meermalen aangifte gedaan. Eén van de aangiften heeft geleid tot een sepot op 30 augustus 2005. Indien verzoeker op het bureau kwam om overlast of soortgelijke feiten te melden, werd dit slechts als mutatie opgenomen. Uiteindelijk heeft volgens verzoeker dit burencnflict geleid tot het optreden van de politie op 18 juli 2008.

Uit de stukken blijkt dat de politie in 2004 onderzoek in verzoekers woning heeft gedaan (o.a. muren gecontroleerd). Daarbij hebben de politieambtenaren de door hem gestelde overlast niet vast kunnen stellen. Aangezien geen tastbare bewijzen werden aangetroffen zei de politie verzoeker dat hij een gespecialiseerd bedrijf kon inschakelen om de overlast vast te stellen. Zonder dit tastbare bewijs zou de politie niet meer afkomen op meldingen van geluidsoverlast. Blijkbaar zijn de meldingen wel in mutaties vastgelegd.

Nadat verzoeker zelf ook op de muur met een hamer is gaan kloppen, heeft zijn buurman in 2007 meermalen de politie ingeschakeld. Op basis van deze meldingen is er vanuit de politie een melding bij Bemoeizorg gedaan. Inmiddels is de hulp van Bemoeizorg beëindigd.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie de meldingen van verzoeker voldoende serieus heeft genomen. Politieambtenaren zijn in 2004 in zijn woning geweest en hebben onderzoek naar de gestelde overlast gedaan. Ze hebben niets aangetroffen dat in deze richting wees. Omdat verzoeker bleef aanhouden, heeft de politie terecht tegen verzoeker gezegd dat hij met tastbaar bewijs van de overlast moest komen. De Nationale ombudsman kan zich in dit geval voorstellen, gezien de resultaten van het onderzoek aan de woning, dat de politie bij soortgelijke meldingen ervoor kiest om niet meer bij verzoeker langs te komen en zijn melding in die gevallen slechts registreert.

II. De klachtbehandeling

Bevindingen

1. Verzoeker heeft op 29 juli 2008 een klacht over de gebeurtenissen van 18 juli 2006 bij de Nationale ombudsman ingediend. De Nationale ombudsman heeft zijn klacht vervolgens op 8 augustus 2008 ter behandeling doorgestuurd aan de korpsbeheerder.

Omdat verzoeker op 10 december 2008 nog steeds niets had gehoord van de politie wendde hij zich weer tot de Nationale ombudsman. Uiteindelijk is de klacht pas op 3 september 2009 door de korpsbeheerder afgehandeld.

Beoordeling

2. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Dit houdt in dat een bestuursorgaan klachten dient af te handelen binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen.

3. Afdeling 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht en hoofdstuk 10 van de Politiewet zijn van toepassing op de termijnen van klachtafhandeling. Daarnaast staat in de Klachtregeling Regiopolitie Brabant Zuid-Oost dat een klacht binnen tien weken of, indien de klacht ter behandeling en advisering aan de commissie is voorgelegd, binnen veertien weken na ontvangst van de klacht, moet worden afgedaan (zie Achtergrond, onder 6.).

4. Verzoeker heeft via de Nationale ombudsman zijn klacht ingediend op 8 augustus 2008. De klacht is door de korpsbeheerder afgedaan bij brief van 3 september 2009, meer dan een jaar later. Dit is in strijd met de wet en de Klachtenregeling.

De korpsbeheerder heeft daarom in strijd gehandeld met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Slotbeschouwing

De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat de situatie die de politieambtenaren aantreffen toen zij op 18 juli 2008 ter plekke kwamen, chaotisch en explosief was. De gemoederen waren hoog opgelopen, dit werd onder meer versterkt door de langslpende burenruzie. Hierbij speelde wellicht de psychische toestand, zoals door de psychiater op het politiebureau is vastgesteld, een rol. Ook acht de Nationale ombudsman het waarschijnlijk dat verzoeker op het moment dat de politieambtenaren kwamen boos en recalcitrant was en zich verzette tegen het meenemen door de politie. Het geboeid afvoeren van verzoeker keurt de Nationale ombudsman echter af omdat daarvoor geen wettelijke bevoegdheid bestond in het kader van de hulpverleningstaak.

Hij is zich er echter wel van bewust dat op dat moment door de politie moest worden ingegrepen, zeker om escalatie tussen verzoeker en de burens te voorkomen.

In het licht van artikel 25 van de Ambtsinstructie was een mogelijkheid voor de politie geweest om verzoeker terug in zijn woning te brengen en vervolgens de huisarts of de GGzE te waarschuwen. Op deze wijze was het voor verzoeker minder ingrijpend geweest en de politie had de komst van een arts kunnen afwachten en zo de rust doen weerkeren. Het feit dat de politie de GGzE heeft ingeschakeld vindt de Nationale ombudsman een goede overweging.

Ten slotte is de Nationale ombudsman het met de korpsbeheerder eens dat het een en ander heeft geschort aan de registratie van het incident. Blijkbaar zijn er nadien maatregelen genomen om de registratie te verbeteren, een maatregel die de Nationale ombudsman toejuicht.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost, is

- Met betrekking tot de aanhouding en het boeien:

gegrond, wegens schending van het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten (in dit geval het recht op persoonlijke vrijheid) worden gerespecteerd.

- Met betrekking tot het duwen:

gegrond, wegens schending van het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten (in dit geval het recht op onaantastbaarheid van het lichaam) worden gerespecteerd.

- Met betrekking tot de klachtbehandeling:

gegrond, vanwege schending van het vereiste van voortvarendheid.

Met betrekking tot de toezegging onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

Onderzoek

Op 15 juni 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer J. te Eindhoven, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost (de burgemeester van Eindhoven), werd een

onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Ook de betrokken ambtenaren werden in de gelegenheid gesteld hun visie kenbaar te maken.

Tijdens het onderzoek kregen het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoeker gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

1. Verzoekschrift van 15 juni 2009.
2. Een brief van de korpsbeheerder van 3 september 2009 waarin hij een oordeel over de klacht geeft behandeld, inclusief het advies van klachtencommissie, stukken betreffende de klachtbehandeling en mutaties, ontvangen door de Nationale ombudsman op 21 september 2009.
3. Het rapport en de bevindingen van GGzE van 22 juli 2009, opgemaakt door een psychiater en een sociaal psychiatrisch verpleegkundige, via verzoeker op 20 januari 2010 ontvangen.
4. Verklaringen van de betrokken ambtenaren Ma. en Me. van 26 november 2009.
5. Reactie van verzoeker.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Politiewet 1993

1.1. Artikel 2

"De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven."

1.2. Artikel 8

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

2. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak heeft toegang tot elke plaats, voor zover dat voor het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven, redelijkerwijs nodig is."

2. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren

2.1. Artikel 24

"1. De ambtenaar draagt er zorg voor personen met lichte verwondingen, ziekteverschijnselen en personen ten aanzien van wie twijfel op dit punt bestaat, de weg te wijzen naar een huisarts of naar een E.H.B.O.-afdeling van een ziekenhuis. Indien dat noodzakelijk is, verleent de ambtenaar bemiddeling bij het verkrijgen van passend vervoer.

2. De ambtenaar draagt er zorg voor dat personen met ernstige verwondingen en bewustelozen, waar onder mede worden verstaan personen die niet wekbaar of niet aanspreekbaar zijn, per ambulance naar het ziekenhuis worden vervoerd. De gegevens omtrent aard en omstandigheden van de gebeurtenis die tot de ziekte-toestand heeft geleid, alsmede de op de persoon aangetroffen medische gegevens en geneesmiddelen, worden door hem ter beschikking van de medische hulpverleners gesteld."

Artikel 25

"1. De ambtenaar draagt er zoveel mogelijk zorg voor dat personen die door drankgebruik, dan wel door andere oorzaken, onmiddellijk gevaarlijk zijn, hetzij voor de openbare orde, veiligheid, of gezondheid, hetzij voor zichzelf, op de meest geschikte wijze van openbare plaatsen als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties, worden verwijderd. Onder openbare plaatsen wordt mede verstaan vervoermiddelen die zich bevinden op deze plaatsen, een en ander voor zover niet gebezigd als woning.

2. De ambtenaar draagt personen als bedoeld in het eerste lid over aan het eigen zorgkader, voor zover de omstandigheden zulks toelaten. Zij kunnen bij het ontbreken van opvangmogelijkheden elders, bij wijze van hulpverlening, op het politie- of brigadebureau worden ondergebracht, indien dit nodig is voor hun bescherming en dit niet tegen hun wil geschiedt.

3. Voor personen als bedoeld in het eerste lid, van wie bekend is dat zij geestelijk gestoord zijn of die geestelijk gestoord lijken, waarschuwt de ambtenaar de arts, nadat zo mogelijk getracht is contact te zoeken met de eigen huisarts."

2.2. Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

- a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd; of
- b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

3. Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)

3.1. Artikel 5

"1. Een ieder heeft recht op vrijheid en veiligheid van zijn persoon. Niemand mag zijn vrijheid worden ontnomen, behalve in de navolgende gevallen en overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure:

- a. indien hij op rechtmatige wijze is gedetineerd na veroordeling door een daartoe bevoegde rechter
- b. indien hij op rechtmatige wijze is gearresteerd of gedetineerd, wegens het niet naleven van een overeenkomstig de wet door een gerecht gegeven bevel of teneinde de nakoming van een door de wet voorgeschreven verplichting te verzekeren;
- c. indien hij op rechtmatige wijze is gearresteerd of gedetineerd teneinde voor de bevoegde rechterlijke instantie te worden geleid, wanneer er een redelijke verdenking bestaat, dat hij een strafbaar feit heeft begaan of indien het redelijkerwijs noodzakelijk is

hem te beletten een strafbaar feit te begaan of te ontvluchten nadat hij dit heeft begaan

d. in het geval van rechtmatige detentie van een minderjarige met het doel toe te zien op zijn opvoeding of in het geval van zijn rechtmatige detentie, teneinde hem voor de bevoegde instantie te geleiden;

e. in het geval van rechtmatige detentie van personen ter voorkoming van de verspreiding van besmettelijke ziekten, van geesteszieken, van verslaafden aan alcohol of verdovende middelen of van landlopers

f. in het geval van rechtmatige arrestatie of detentie van een persoon teneinde hem te beletten op onrechtmatige wijze het land binnen te komen, of van een persoon waartegen een uitwijzings- of uitleveringsprocedure hangende is."

3.2. Artikel 8

"Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

4. Grondwet

4.1. Artikel 15

"Buiten de gevallen bij of krachtens de wet bepaald mag niemand zijn vrijheid worden ontnomen.

2. Hij aan wie anders dan op rechterlijk bevel zijn vrijheid is ontnomen, kan aan de rechter zijn invrijheidstelling verzoeken. Hij wordt in dat geval door de rechter gehoord binnen een bij de wet te bepalen termijn. De rechter gelast de onmiddellijke invrijheidstelling, indien hij de vrijheidsontneming onrechtmatig oordeelt.

3. De berechting van hem aan wie met het oog daarop zijn vrijheid is ontnomen, vindt binnen een redelijke termijn plaats.

4. Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

4.2. Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

5. Wetboek van Strafvordering

5.1. Artikel 53 en 54

Artikel 53

"1. In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.

2. In zoodanig geval is de officier van justitie of de hulpofficier bevoegd den verdachte, na aanhouding, naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen.

3. Geschiedt de aanhouding door een anderen opsporingsambtenaar, dan draagt deze zorg dat de aangehoudene ten spoedigste voor den officier van justitie of een van diens hulpofficieren wordt geleid.

4. Geschiedt de aanhouding door een ander, dan levert deze den aangehoudene onverwijld aan een opsporingsambtenaar over, onder afgifte aan deze van mogelijk in beslag genomen voorwerpen, die dan handelt overeenkomstig de bepalingen van het voorgaande lid en, zo nodig, de artikelen 156 en 157."

Artikel 54

"1. Ook buiten het geval van ontdekking op heeter daad is de officier van justitie bevoegd den verdachte van eenig strafbaar feit waarvoor voorloopige hechtenis is toegelaten, aan te houden en naar eene plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen."

5.2. Artikel 27

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

6. Klachtregeling Regiopolitie Brabant Zuid-Oost 2009

Artikel 12

"Indien de korpsbeheerder er niet in slaagt een klacht binnen tien weken of, indien de klacht ter behandeling en advisering aan de commissie is voorgelegd, binnen veertien weken na ontvangst van het klaagschrift, af te doen, draagt hij er zorg voor dat de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft vóór het verstrijken van de van

toepassing zijnde termijn een mededeling van verdaging wordt gezonden. De termijn voor de klachtbehandeling kan eenmaal met maximaal vier weken worden verdaagd."